

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhoz hordással egy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

20. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Jekelfalusy Vincze

székesfejérvári megyés püspök ur május 15-én délutáni 4 órakor Romában a halotti szentségek ájtatos felvétele, és a szentes romai Pápa végáldása kíséretében, csendesen elnyugodott.

Parasztgazdaság.

III.

Mult cikkünk végén röviden a marhatenyésztésnél a tenyészállatok választása körül tanúsított hibás eljárást említettük, ugyanezt mondhatjuk a lótenyésztsérről is. — Ritka azon magyar község, mely szép lovairól híres. Pedig látja, bámulja s irigyl emberünk a tolnamegyei németet, ki 4 vagy 5 éves csikai párjáért 800—1000 frtot vesz fel a fejérvári vásáron. — A lótenyésztsé emelése végett sokat tesz a kormány mentelepek fenntartása által, de mi haszna, a legpompásabb csikó elcsenevész lecsigázott s rosul táplált anyja alatt, választott korában meg a kopár közlegelőn vagy szalmakosztón; mert hiába: „ló elli a csikót, de abrak az anyja!”

A marhatartás, tenyésztsé, ápolás, gyógyítás s táplálás feltételeit, módját tanítani kellene az iskolában, többet érne ez mint akár a zsidók históriája, a melylyel gyötrik köztudomás szerint a leendő

földművelőt. Ily előkészület mellett: ha ó testamentomi volt a nevelés, nem csoda, ha ó testamentomi a földművelés s baromtenyésztsé, de nem lesz csoda, ha e Kanaánnak nevezett Tisza, Duna tája, szintén Kanaán sorsára jut, kimerül, kipusztul.

A helytelen vetétforgás s kellő marhaállomány hiánya mellett, nagy baja még pórnépünknek a czél-szerűtlen földművelés s különösen ennek abc-éje a szántás roszasága. A legkedvezőbb talajon sem szánt emberünk 2, legfelebb 3 hüvelyknél mélyebbre. Hogy az így használt földfelület hamar kimerül, hogy a forró nyári nap az ily csekély talaj nedvességét elpárologtatja, hogy trágyázáskor az ily földbe vetett növény—kiég, ha csak folyton nedves, hűvös idő nem jár: az nagyon természetes. Természetes azon eredmény is, melyet a kellő helyen alkalmazott mély szántás eszközöl, minden 4 hüvelyen túl eszközölt mélyítés hüvelyke egy maggal szaporítván a gazda jövedelmét. Ép ez egyik oka nálunk azon furcsa körülménynek, hogy a nagy birtok aránylag is többet jövedelmez, mint a kicsiny: amott mélyen, itt sekélyen szántanak. Hja, azt mondja emberem, van ám ott erő, ha két ökör nem bírja az ekét, négyet, hatot, ragasztat elé az ispán, de az én szegény pár lovaszkám ha megszakadna se bírná el 7, annál kevésbé 11 hüvelykre mélyített barázdában ekémet. Igaz, teljesen igaz, de van ennek ellenszere, a társulás. Szántásnak közösen, négy, hat lóval, s mélyítsék meg lassan-lassan szántóföldjüket, később kevesebb erő is könnyen boldogul. Az okszerű gazdasz nevet a nép azon másik kifogásán is, mely a sok u. n. élőföld felforgatása s ezáltal a termő réteg clrontása miatt ellenzi a mélyítést; mert tudja, hogy az élőföld is termővé lesz, mihelyt nap éri, szellő, eső járja, a mit felporhanyítás, mély szántás által

eszköziünk. Egy szóval bár népünk azt hiszi érti, tudja a szántást, mert hisz egész életén át gyakorolta; tanítani kellene erre, különösen a társulás hasznos voltát kell vele beláttatni, s ekkor mindjárt könnyebben boldogul. Volt alkalmam egy cseh parasztbirtokossal (40 holdas) beszélgetnem az ottani gazdasági viszonyokról. Ott a társulás nagyban dívik. Van gőzekéje, cséplő, vető stb. gépe közösen a falunak, de be is árul csak vöröshagymából évente vagy ezer forintot. Mikor jutunk mi ennyire, hol az a példaszó járja: „közös lónak turós a háta.” Elhiszem, ugy van a hol kiki nem a köz, hanem csak a maga hasznát tartja szem előtt. De ez-e a legfőbb jó? ez-e a boldogulás egyedüli útja? Nagyon kétkem.

Még egy van, a mely téren igen ráférne népünkre az oktatás és példa. S ez a szőlőművelés s okszerű borkezelés. Mert e két művelési ág szintén a régi szokás szülte bajok következményeiben sanylik. E téren is csak a tömegre, nem a minőségre van a pórnép tekintettel, azt hiszi, minél több bora terem, annál többet árul belőle: ezért iltet rengeteg szőlőket, ugy, hogy még elébb réjtjét, erdejét szántófölddé változtatta: ma szántóföldjét ilteti be szőlőhegynek, s ha még ez sem használ, Krisztus példáját követve, a vizet változtatja borrá. Ezért dívik azon példabeszéd köztök: buzám anyyi van, a mennyit Isten ad, de borom anyyi, a mennyit magam akarok. Élelmes hajhászok malmára foly azonban minden borba öntött vizök, a mennyiben ezek a tudva roszt portékát is megveszik ugyan s érte a kereskedővel oly árt fizettetnek, mint a milyet a jóért ad, de a termelővel kötött egyezségek szerint busás közvetítési díjat fizettetnek magoknak. Azzal ök mitsem törődnek, hogy az ily eljárással nemcsak a magok, hanem egyuttal a termelő hitelét is tönkre tették:

TÁRCZA.

Kanász és leánya.

Népies beszély
Fekete Jánostól.

V.

(Vége.)

A bojtár megbízatásában eljárt, azon különbséggel hogy a gyűrüt Karsainának nem adhatá át, mivel Gersei azt is tulajdonának ismeré s magánál fogta.

Mike a bojtárnak fáradságát szépen megköszöné s egy pisztolyt s pár kemény töltést ajándékozott neki. — Hasznát veheted ecsém — mondá — ha a világ rosszul fizet.

— Uti levél oda — szólta a bojtár s feltekintett a magasba — ha itt alant nincs többé maradás.

Kézsorítva váltak el.

A bojtár mint bujdosó, kinek utat kell veszteni, csak ugy torony irányában, — mint paraszt példában mondani szokás, neki vágatott a szalmaviskónak, hol jó gazdját és szép Erzsikéjét találni reménylé.

Hogy oda ért, egy százados tölgyhez támaszkodott s dalolni kezdett a keskeny ablak közelében.

Várta, hogy az ablak megnyilik . . .

Nem nyilt meg.

Szegény bojtárt még a kutya sem ugatta meg—

hisz az is befogott gazdját volt keresni a hü leánynyal együtt.

A bojtár leült a zárt ajtó küszöbére, s pisztolya kakasát vizsgálgatta.

Várt egy darabig miként csak a fájó szív várni tud. Egyszer a csendben az ebszüküléshez hasonló nyöszörgést vett észre és pedig mindig közelb-közlel. Nem csalódott.

Bodri, az öreg kanász kutyája jött egyedül nyöszörögve, nyalta a bojtár kezét, s ismét vissza-vissza ment. A bojtár bajt gyanítva ment a hü eb nyomába Negyedórai ut után mit kelle látnia. . . .

Ott feküdt a szép Erzsike halványan, beteg, ázva, fázva közelebb a halálhoz mint az élethez. Atyja után járt a V-i börtönben öt felkeresendő, s az átázott hajadont utközben verte le az idegláz.

Nem szólta a bojtár csak látott és érzett, de mit azt leírni a világ minden psychologja sem bírná. . . . egy neme volt ez ama keresetlen érzelmeknek, melyet a költő hazug színekkel rajzolhat ugyan, de rajza felett nem kiálthat föl önérettel: „én is festő vagyok.”

Fölemelé a föld legszebb angyalát, s gyorsítva haladott édes terhével a szalmaviskó felé. . . . csak az égszemei a csillagok kísérték és a hűségees öreb gantott mellette.

Egész éjjel viraszta a nélkül, hogy szép Erzsikéje megismerte volna.

— Apám ne takargasd. . . áruló. . . véres a keze. . . milyen szépen mosolyog. . . ne higj neki. . . Mit kerestek itt, ez az én apám én vagyok a kedves leánya. . .

nagyon zörög az a láncz. . . Hazudsz ámitó nem rólad beszél Esaiás. . .

Ily zavart eszmékkel vesződött a bomlott lélek a gyenge test láza miatt.

A bojtár sirt és régi kedves baltáját köszörilte. . . hitt Istenben, hogy kezére jön az áruló.

Felviradt a nap, de a szép leány elébb elnyugodott, mint égi testvére. . . Leáldoztával gyenge sugárok eresztett be a keskeny ablakon, de a sugarak a bojtár halottjának élettelen arczán nyugodtak meg.

— Isten légy irgalmas! — add kezembe kedvesem gyilkosát, olyan itéletet tartok felette, hogy te is megnyugszol benne.

A szomszéd kanásszal ketten öltöztették fel a halottak legszebbikét, de a bojtár csak maga csókolta meg. — Virasztóban ketten énekeltek a szentek hegedűjéből, de az ének végén a bojtár maga zokogott. Ketten faragták a koporsót, de a halotti koszorut mezei virágokból a bojtár maga fonta.

A nap délutánján csöndes volt minden mint egy kihalt házhöz illik. . . a szomszéd papot várták a temetésre, ki meg is érkezett barna kántorjával együtt.

Kitették a holt testet az udvarra,
Egy volt a ki végig végig siratta.
Mindenik csep, mely a koporsóra hullt,
A hü bojtár szive mélyéből tolt.

Letették a koporsót a sir pendalába, s köny öntözött halom emelkedett felette.

Pap, mester hazament; az egyikét kandi nép el-

nekik megvan a jelen hasznok, s jövődöbe más téren megint felhasználhatják a szegény együgyű népet a magok önző céljaira. Mig a nép meg nem tanulja, miként nemcsak a mennyiség, hanem a minőség is befoly ez árucikknek az ár emelésére, mig az oly példák, hogy Vaálban Ürményi Pál ur 60, Zuber József ur 50 forintot vesz be ugyanazon hegy termette bora akójáért, a melynek terméseért a pór 5—6 forintot örül ha kap: mig meg nem tanulja, hogy a sok rossz csavirkának kellő tengernyi hordóban sok más eljárás mellett nélkülözhető, s folyton fogyó tőkét kell hevertetnie, s ezáltal tiszta borkezelésre, kellő időbeni szüretelésre s a hitel emelése végett pinczeegyletek alkotására lesz hajlandó, addig hiába ülteti a sok új szőlőt, mert csak azt nyeri vele, hogy évenként mind több-több bor nyakán marad, s mig bora van iszik derüre borura, s részegeskedővé s ezáltal elkorcsosulttá teszi, azon áldás, melynek épen emelésére s tökéletesülhetésére kellett volna befolytania.

Itt is sok hasznat tehetne a példa, még többet tán a kellő, alapos felvilágosítás, mert ha látja népünk a jobbat s helyesli: követi is azt, a latin példaszó — video meliora, proboque sed deteriora sequor — ellenére.

Ott hol új szőlők ültetnek, férne rá különösen a népre, a hathatós utbaigazítás, mert többnyire minden cél nélkül, csak ösztönszerűleg jár el benne, hiszen, saját szava szerint magától kell tanulnia, mert etélet soha életében nem látott. Itt tehát nincs előítélet a jobb eljárás útjába vetve. Ha tehát valaki jó példával menne elő, kísérletet tenne, mely elismeri minőségű jó bort adó fajok díszlenek jobban ezen vagy amaz vidéken, s ezeknek meghonosítását ajánlaná, s különösen a fajonként elkülönített pásztaék behozatalának s így fajborok előállításának célszerűségét megismertetné: alkalmasint kész követő hallgatókra találta. E tekintetben tudok egy példát: Vereben Végh János földesur állított ily kísérleti mintaszőlőt, tegyék többfelé is a tehetősek, ezzel nemcsak közvetlen környezeteknek, de a nemzetesteknek is nagy hasznat eszközölnek. Nemde különös, hogy a nagybirtokosok valamint a magtermelés, ugy a szőlőművelésnél is aránylag több hasznat tudnak kihozni a földből, mint a kisbirtokos, holott amazok munkára, felügyeletre, kezelésre tengernyi kiadnak, mig a kisbirtokos önmaga művelvén földjét, minden kiadástól ment. Minek volna ez másnak, mint a tudatlanságnak s ferde eljárásnak következménye. A bajt gyökerében kell tehát megtámadnunk s útját vágnunk, mert valamint a külterjes földművelésről elmondhatom, hogy a munkaerő túlságosságának következtében, csak apaszítja a jövedelmet: a szőlőműveléssel is ugy leszünk, felmegy napszámra a gyéren befolyó jövedelem s a gazda zsebe üresen marad. — Pedig igaz volt s igaz marad: Pauvre paysan, pauvre royaume, ha szegény a nép, szegény az ország, ezt pedig csak a közkárral engedhetjük minél több több tért foglalni el. Tegye meg mindenki minden téren

kötelességét, legkivált pedig a minden alapjaul szolgáló földművelés terén, s a haza virulni fog. Hass, alkoss, gyarapíts: a haza fényre derül.

Öreg János.

A „Vörösmarty-kör“ legutóbbi közgyűlése alkalmából.

A „Vörösmarty-kör“ e hó 10-én a szó szoros értelmében meglepte, ha nem is a világot, vagy a közönséget, legalább saját magát.

Hallatlan eset!

Ama hét év alatt, mióta e kör fennáll, azt lehet mondani, hogy minden iránt érdeklődött, csak önmaga iránt nem, s ime! hét év után egészen váratlanul belényul saját kebelébe s ott, csaknem tudtán kívül, egész kis forradalmat idéz elő, önkénytelenül is a közmondást juttatva eszünkbe, mely szerint az ember minden hét évben változik.

Mi — öszintén megvalljuk — örömmel szemléljük e tümenényt, bár előre is kijelentjük, hogy ez örömnünk nincs és nem is lehet egészen egyénekhez kötve. Társulatot, mely oly belserveszettel bír, minő a Vörösmarty-köré, nem egyes emberek emelnek fel, vagy buktnak alá. Hol jog és kötelesség egy nagy kiterjedésű választmányt s egy számos tagból álló tisztviselői kart illet, ott a siker érdeme s ernyedés büne mindazoké, kiket a belserveszet csaknem teljesen egyenjogúakká tett, ez pedig nem az elnök, nem egyes igazgató, hanem az összes választmány, sőt miután a választmányt az egész társulat ellenőrizheti: maga az egész társulat.

Ha egy társulat, mely céljaitól meglehetősen nagy messzeségben elmaradva, éveken át makacs megállapodottságban vesztegelt, életfolyamának olynemű hullámzása által ad jelt magáról, minő a „Vörösmarty-kör“ mostani közgyűlésén volt észlelhető: már magát e hullámzást oly jelenségül kell tekintenünk, mely — ha az azt előidéző irányzatokat teljesen nem ismerjük is — tagadhatatlanul előrelépésnek nevezhető s vonjon bennünket a rokonszenv a választási urnában szerepelnevek bármelyikéhez, mégis szeretjük hinni, hogy az új választás nem csupán a társulat névsorában idézett elő változásokat, hanem azt is eredményezni fogja, hogy minden meglévő lét-elem célirányosan s felfrissítve jöhessen forgalomba a társulat petyhűdt organizmusában.

A „Vörösmarty-kör“ hét évi működése senki előtt sem lehet titok s épen azért egy futó pillantás elég arra, hogy bárki is tiszta fogalmat alkotasson magának, vajjon a kör — a lefolyt hét év után itéle — életképes e? Mi — habár szomorúan kell is bevallanunk, hogy véleményünk szerint a kör eddigelé nagyon csekély mérvben oldotta meg ama szép és lélekemelő feladatokat, melyeket zászlajára irt, e tekintetben nem téplünk erősebb aggodalmakat; de más oldalról mégis lehetetlen, hogy rá ne irányozzuk a választmány figyelmét amaz épen oly szomorú, mint szánandó jelenségre, mely a kör életének utóbbi éveiben s főleg a legutolsóban oly feltűnő mérvet öltött.

Mi is azok közé tartozunk, kik mindjárt a kör megalakulásakor kifejezést adtak ama meggyőződésöknek, hogy a mi viszonyaink között oly kör fennállása vagy épen virágzása, mely csaknem tisztán szellemi eszközökkel igyekszik a művelt társadalom központjává lenni, a lehetetlenségek sorába tartozik, s kik pár év letele után határozott óhajtsákként jeleztek, hogy a kör — megtartva az eredeti alapszabályokban hangsú-

lyozott irodalmi jelleget — honosítson meg kebelében minden oly tisztességes intézményt, melyet ugy nálunk, mint a világ bármely társaskörében, mainapság már általános befogadtak. Jól tudjuk, hogy a kör csakugyan hódolt is ez eszmének; azt is tudjuk, hogy anyagi gyarapodása szembeszökőleg nagyobbodott mióta a gyér szellemi élvezetek mellett, nagyobb választékban képes nyújtani az anyagiakat is tagjainak; de fájdalom! azt is tudjuk, hogy már napjainkban és pedig nagyon hosszú idő óta, az anyagi irány végtelenül nagy arányban nyert túlsúlyt a szellemi felett, s ez az mire egyáltalában nem lehetünk elkészülve, ez az, minek orvoslását a megújult választmánytól minden áron követeljük.

Igen szép, igen örvendetes körülmény az, hogy a kör tagjainak száma oly fokra hágott, minővel nálunk hasonló irányú társulat — ialán a 48 előtti „Olvasó társulat“ kivételével — sohasem dícekedett; elvitázhatatlan tény, hogy csak a legutóbbi évnegyed alatt is több, mint száz taggal gyarapodott a kör részvényeseinek száma, de hát — kérdezzük — ok lehet ez arra, hogy mi csaknem végkép feladjuk a kör szellemi irányzatát? Nagyon jól tudjuk mi azt, hogy e tömegesen jelentkezők legnagyobb részét a múlt év negyedben életbeléptetett táncestélyek, másik tetemes részét a naponkénti néhány rhubber whist csalogatták a kör helyiségeibe, de mi módon követhetnek ebből az, hogy ama szellemi kötelekeket, melyeknek e kört a város művelt vagy művelődni szerető és akaró közönségével kellene öszekötve tartaniok, már-már végképen meglazulni, hogy ne mondjam: megszakadni hagyjuk?

Pedig fájdalom! a tények nem mutatják az ellenkezőt. A ki nem restel emlékezetével visszazánni a kör életének első éveibe, lehetetlen, hogy fel ne fedezze a különbséget, mely szellemi tekintetben oly kiválólag mutatkozik az első időszak s a mostani között. Talán lesznek még, kik nem felelték, hogy kedvezőtlenebb anyagi viszonyok dacára, lakálytalan szállások dísztelen falai közt, sőt nem egyszer idegen helyiségek kényszerű igénybevétele mellett is sokszor mily nagy, mily díszes közönség gyülekezett egyűvé, hogy felolvasásainkat, melyeket igyekeztünk lehető tapintattal, lelkiismeretes gondnal rendezni el, figyelmével megajándékozassa! Talán lesznek még, kik visszaemlékeznek, hogy egy egy ünnepélyünk képes volt a régi színháztermet is megtölteni s hogy választási közgyűlésünk megtartása céljából a megyeház nagytermére volt szükségünk, melynek tágas karzatát egy fővárosnak is díszére vándorolt közönség lepte el.

És most? A régiebb lelkesülők szárnyaszegetten száll alább-alább s nekünk mesterséges szárnyakra, pillanatnyi érdekű, társadalmi hatás nélküli, mondvasinált táncvígalmakra van szükségünk, hogy azok mögé, mint csillogó kirakatok mögé, elbúhassunk irányvesztett, célteljesített, ingadozó törekvéseinkkel.

Ha a „Vörösmarty kör“ méltó akar lenni magához, ennek nem lehet, nem szabad így maradnia. Egy-két évenkénti felolvasásból, melyet az alapszabályok szabnak elénk, s melyet évről évre hűségesen, robot szerűleg megtartottunk s egy-két diszlokoma zajos áldomásából, melyeket vig pohárcsengés közt elhangoztatunk, nem szolgáltatunk hasznat a jelennek, nem adunk példát a jövődönek. Erre egyéb is szükséges.

Hogy mi ez, a megújult választmány tudni fogja s annak megvalósítását „per tot discrimina rerum“ el is várjuk tőle.

—g.—

tárgult, s ketten maradtak a sirnál a hü bojtár és hü kutya.

Alkonyat tájban egy alak közelgetett a szalmaviskó felé... a bojtár földel alá vonult, sejtve, hogy prédája érkezik.

Nem is csalódott.

Karsai kocsiját visszabocsátván, céltalanul bolygott s meg akaró most a viskó magános rózsáját is látogatni. Lassu léptekkel közelgett a kunyhó ajtaja felé, s ovatosan lépett be a nyitott szoba ajtón, de mozogni érzé a földet lába alatt, midőn Erzsike helyett a bojtárt pillantá meg.

— Prédát kerestél gazember nemde, s verembe hullottál, de Isten ugy segéljen irgalmatlan bírád is leszek — szolt a bojtár.

Kegyelemért esdeklett a nyomorult.

— Ne félj meg nem öllek, megesküvém, hogy oly itéletet tartok feletted, melyen Isten maga is megnyughatik... Te egyszer fejem fölött lyukgattad át kalapomat, én fejed fölött vágom fel a legvénebb cserfára czimeredet. Te! tudod-e a gyilkost mi czimer illeti?

— Légy irgalmas, hisz én azt sem tudom, hogy Erzsike meghalt, én is szánom, veled siratom halálom napjáig.

— Ne merészeld őt siratni gazember, mert akkor megöllek.

— Tehát én öllek meg pimasz, s egy zsebpisz tolyt vont elő felső öltönye belsejéből.

A bojtár baltájával adott más irányt a pisztolynak, s a golyó a halálos nyoszolya oldalába furdott.

Visszaadhatnám a kölcsönt — szolt a bojtár — s pisztolyát elővonta, de azt nem teszem, hanem most már jöjj az itéletre, s nyakon ragadta Karsait mint egy vérszomjas tigris régvárt prédáját.

Egy vén cserfa felé arczczal buktatá, s még imád ságát végzé szünidőt engedett neki, s kiadá a paran csot, hogy meg ne mozduljon ha halálfa nem akar lenni.

A bojtár elkezdé nagy munkáját, s Karsai feje fölött dobott hat baltahajtással, tizenöt lépésnyi távolból, oly akasztófát vágott a cserfa oldalába, hogy kerteszkéssel sem lehetne különbet metszeni — Munkája végezte után a bojtár rebegett hálát a magasságosnak.

Karsai alétan feködt a bojtár imája alatt, de a kérlelhetlen bíró a cserfa alá hurczolá, s oly egykedvűleg mondá neki mintha semmi sem történt volna.

— Gazember! új czimered ki van metszve, pi henj árnyékában... itt őrizlek, halálod napjáig Mert illik, hogy kapitánya mellett a káplár őrt álljon, s ki vont baltával sétált fel s alá.

Nem soká kelle őriznie... négy foglal jött Karsaiért.

— Hát te mit keresel itt? — szolt egy a foglalok közül a bojtárhoz — hiszen téged a napokban soroztak be.

— Ugy van szökevény meg kell fogni.

— Megálljunk csak... ugy is megyek — ama sirt tekintem még meg utoljára.

— Csak szaporán.

Elment a bojtár megölette a fejfát, s így kiáltott vissza:

— Ama gazembert jussom volt őrizni, mert elle-

nem is vétett, itt pedig kötelességem meghalni, mert a ki itt nyugszik: szerettem.

Utolsó szava volt ez, mert golyót röpite agyába, s halva rogyott a vérével festett kedves sirhalomra.

A fogdmegek bámultak s a deliquens Karsait magokkal hurczolva két halottat hagytak az erdőben, egyiket a sirban temetve, másikat a viskóban, hová vitték temetlenül.

* * *

Zárszóul még csak igen keveset kell mondanunk.

Karsai ügye vizsgálóra vétetvén miután kült, hogy Gerseinek a forradalom alkalmával az állam számára adott értékesebb ezüst, aranyeműit mint akkori szolgabíró maga számára megtartotta, s több állásához is nem illőket tett, három évi nehéz börtönre ítéltetett.

Neje felgyógyult s válóper kezdett férje ellen. Mi vége lesz azt csak a végítélet után tudhatni meg.

A kanász ártatlannak találtatván, szabadon bocsátottat.

Mi haszna?

Vénségére gyaláztatott meg, s fogsága alatt sőt miatt élte egy gyönyörét, jó leányát elveszté.

Törött szívvél ért pusztá hajlékához, mindég a kettős sirhalomról legeltette csordáját, hol leánya és hü bojtárja nyugodott.

Fél év mulva kegyes urasága mint régi hü szolgát pensióba tetette, de fél év sem telt kiesett a kegyelemkenyér szájából. Egy szép nyári reggelen, a kettős sirhalomnál az új kanász halva találta.

Igy mult ki a kanászok legbecsületesebke.